

še pritoke Savinje, kraje ob njej ter imena okoliških gora.

Razstavo smo odprli 2. avgusta 2001. Nekatera vprašanja, ki so se mi zastavljala že ob snovanju razstave, pa so prav z njeno otvoritvijo postala še bolj aktualna. Kdo bo za razstavo vsakodnevno skrbel in jo na

pravilen način predstavljal obiskovalcem, kdo bo skrbel za izobraževanje vodičev, kdo pripravljaj in izvajal spremne programe, kakšna bo dodatna muzejska ponudba in kako se bo zbirka predstavljala v medijih? Samo s takšno nadgradnjo dobijo zbirka oziroma razstava in vloženo delo pravi

smisel. Tako se tudi na tej točki srečujem z razmišljanjem o novih oblikah in pobudah izvajanja muzejskega dela.

Strokovni članek/1.04

Tanja Roženberger Šega

OD MUZEJSKE POLETNE DELAVNICE DO MALE ŠOLA MUZEOLOGIJE 2001

Kako pomembne so izkušnje, ki sem jih kot študentka etnologije dobila pri opravljanju študentskih terenskih praks, sem dodobra razumela šele ob rednem delu v muzeju.

Zato je bil eden izmed pomembnejših vzvodov za organiziranje Muzejskih poletnih delavnic prav pedagoški vidik – ponuditi študentom organizirano, kvalitetno terensko in raziskovalno delo. Prijetno, dinamično, tvorno in vedoželjno so izrazi, ki ilustrirajo enotedenski delovni utrip mladih raziskovalcev, ki se pogosto prvič soočajo z metodami terenskega in muzejskega dela, z dokumentacijo ter prezentacijo pridobljenih rezultatov. Šele preverjanje in dopolnjevanje znanj v praksi in pridobivanje izkušenj pomeni boljšo usposobljenost mladih za njihovo delo. Takšna oblika se je izkazala za zelo uspešno tudi s stališča muzeja. Celodnevno enotedensko delo na terenu omogoča, da v sorazmerno kratkem času pridobimo veliko različnega materiala, informacij, dokumentov in tudi predmetov. Prav tako je takšna intenzivna prisotnost tudi nekakšna promocija muzeja in njegovega dela. Muzej stopi izven svojih zidov in deluje na ulici, v delavskem stanovanju, na vrtu ali v lokalnem bifeju – brez odpiralnega časa in brez vstopnin. Osvešča in krepi zavest o kulturni dediščini, saj se tako mnogi informatorji prvič srečajo z muzejem in njegovim poslanstvom. Muzejskih poletnih

"Malošolarji", junij 2001, fototeka MNZC

delavnic Rogatec 93, MPD Rogatec 94, MPD Celje 95&96, MPD Gaberje – delavsko predmestje Celja 97&98, MPD Jožefov hrib 99, MPD Praznični krog 2000 in MPD Rogatec 2000 se je udeležilo več kot 200 mladih raziskovalcev. Delavnicam je vedno sledil tudi zbornik z urejenimi rezultati dela posameznih skupin.

V tem, skorajda desetletnem obdobju organiziranja poletnih raziskovalnih taborov se je ponudba slednjih po Sloveniji močno povečala in obogatila. Aktualnejša pa postajajo – tudi v etnoloških krogih – povpraševanja po nekaterih drugih znanjih. Zato sem se odločila, da v letu 2001 preoblikujem in spremenim program dosedanjega muzejskega poletnega dela in ponudim Malo šolo muzeologije.

Zakaj mala šola muzeologije?

O nujnosti poznavanja znanj, ki jih na svojih plečih nosi muzeologija, skorajda nihče več ne dvomi. Kljub temu, da nimamo posebnega oddelka za študij muzeologije, imamo kustosi kar nekaj možnosti za dopolnjevanje znanj s tega področja. Mednarodna šola muzeologije v Brnu, desetletje občasnih predavanj v sklopu Muzeoforumov, ki jih organizira Slovensko muzejsko društvo, delavnice muzejskega managementa – Mantra, ki potekajo za slovenske muzejce, so le nekatere oblike izobraževanj, ki nudijo novo odpiranje muzejskega sveta. Vendar se vsa zares visoko strokovna ponudba vrti le v krogu

kustosov, medtem ko mladi diplomanti še vedno nimajo prav veliko možnosti za dopolnjevanje tovrstnih znanj. Tega se zavedajo tudi nekateri strokovnjaki s tega področja, zato postajajo aktualna različna prizadevanja za nadgrajevanje in širitev predavanj s področja etnološke muzeologije. Zato je Mala šola muzeologije namenjena predvsem študentom etnologije, kot dopolnilo in poglobljanje predavanj, ki jih poslušajo na fakulteti, bodočim muzealcem, ki se kot kustosi želijo zaposliti v muzeju, mladim, ki se ob svojem delu soočajo s tovrstnimi temami, dijakom 4. letnikov, ki bi jim znanja s tega področja pomagala pri izbiri študijske smeri, in vsem, ki se z muzeji in zbirkami ukvarjajo na ljubiteljski ravni. Nova in sveža oblika posredovanja osnovnih muzeoloških znanj, s sprotnim preverjanjem na terenu in v praksi, združuje predavanja priznanih strokovnjakov s tega področja, ogleda muzejev, zbirk in razstav ter praktično delo na terenu.

MŠM 2001

S programom prve šole muzeologije, ki sem ga oblikovala s pomočjo kolegov Jožeta Hudalesa in Aleša Gačnika, sem seznanila tudi Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo v Ljubljani ter Slovensko muzejsko društvo, ki sta mi ponudila moralno podporo. Tokrat so bile predstavljene predvsem temeljne teme iz področja muzeologije. O zgodovini muzejev in etnološki muzejski misli na Slovenskem ter muzejskemu predmetu in njegovi govorici, informacijski strukturi, identiteti in strokovni obdelavi je predaval **mag. Jože Hudales**, predavatelj muzeologije na oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. **Dr. Aleš Gačnik** je v svojih predavanjih spregovoril o osnovah etnološke muzeologije, njenih definicijah, izrazoslovju in metodologiji ter predstavil centre za študij muzeologije v Evropi. Vsebina predavanja **mag. Irene Keršič**, muzejske svetovalke v Slovenskem etnografskem muzeju, se je dotikala etnoloških razstav kot osnovnega medija, s katerim muzej komunicira z obiskovalci. Predstavila je različne vrste razstav, naloge ter proces nastajanja razstave. K predavanjem smo v prvi vrsti povabili tudi **prof. dr. Janeza Bogataja**, ki je zaradi drugih obveznosti žal svoje predavanje odpovedal.

Muzejska poletna delavnica

Mala Šola Muzeologije

Tema:

Etnološka muzeologija,
muzeji in razstave

Celje, 25. - 29. junij 2001

predavanja

dr. Janez Bogataj,
mag. Jože Hudales,
dr. Aleš Gačnik,
mag. Irena Keršič,
Jadran Sterle

ekskurzije

ogledi muzejev, zbirk, razstav

delo na terenu

št. udeležencev 15 - 20 (študenti, dijaki)

prijave in informacije:

Tanja Rozenberger Šega
Muzej novejšje zgodovine Celje
03 4286415 / 041 726 560
tanja.rozenberger@guest.arnes.si

malašola muzeologije
2001

Delo z muzejskimi predmeti, Lipje 29, junij 2001, fototeke MNZC

Udeležencem delavnice smo predstavili tudi nekatere inovativne muzejske projekte – projekt Zbiraj, torej sem in Mitologija Žoharjevega kurenta, razstavi v Pokrajinskem muzeju Ptuj, avtorjev dr. Aleša Gačnika in Stanke Gačnik, ter projekt stalne razstave Živeti v Celju v Muzeju novejšje zgodovine Celje. V praktičnem delu so se poleg ogledov s strokovnim vodstvom avtorjev razstav (Muzej premogovništva Slovenije v Velenju, Etnološka zbirka v Pokrajinskem muzeju Celje, razstava Živeti v Celju v Muzeju novejšje zgodovine Celje) udeleženci preizkusili tudi v projektne delu. Vsaka posamezna skupina je obiskala enega izmed krajev, ki bi želeli kakorkoli obogatiti, nadgraditi in urediti svojo muzejsko-razstavno dejavnost in oblikovati boljšo muzejsko ponudbo.

Z nivojem sporočilnosti muzejskega predmeta se je ukvarjala skupina, ki je dan preživela ob urejanju in dokumentiranju predmetov na domačiji, ki ima status etnološkega spomenika, in sicer na Lipju 29. Ob svojem delu so se ob pomoči predavatelja Jožeta Hudalesa seznanili z muzejskim predmetom, njegovo obdelavo in podali tudi smernice in predloge za muzeološko in programsko ožvitev domačije. O občasnih etnoloških razstavi v praksi so razmišljali člani skupine, ki so si ogledali občasnno razstavo Turističnega društva Spodnja Rečica ob Savinji z naslovom Od zibelke do šole ter spregovorili z avtorji razstave in zbiralci predmetov. Razstavna dejavnost Turisti-

čnega društva je vsakoletna, zato si krajani želijo tudi stalnega razstavnega prostora ter stalne zbirke. Poglavitne dileme, s katerimi so se soočili člani skupine, izhajajo iz težav in pomanjkljivosti tovrstnega amaterskega zbirateljstva (hranjenje predmetov po razstavah, izguba predmetov in njihovo razvrstitev, nestrokovno rokovanje s predmeti), hkrati pa so se srečevali z vprašanji, kako strokovno sprejeti in spodbujati primarno željo po ohranjanju kulturne dediščine.

Tretja skupina si je ogledala zbirke v

Gornjem Gradu, s posebnim poudarkom na bogati etnološki zasebni zbirki zbiratelja Janeza Mavriča. Prednosti zbirke so bogastvo gradiva – številčnost, raznovrstnost in izjemnost nekaterih eksponatov, njihova zadovoljiva ohranjenost, ustreznost prostorov, kjer so razstavljeni, ter znana provinienca predmetov. Pomanjkljivosti in nevarnosti so nedorečeni kriteriji zbiralne politike, nestrokovnost in neprimerna varnost in zaščita predmetov, nepopolna dokumentacija predmetov, kolekcijski način razstavljanja in nesistematičnost razstave. Razstava je zgolj prikaz predmetnega gradiva, možno si jo je ogledati le po dogovoru z lastnikom, program komuniciranja z muzejskimi javnostmi ni izdelan, zato muzeju manjka izobraževalna vloga. Kot možnosti izboljšanja so člani navedli nujno povezavo s strokovnjakom, odgovornost zbiratelja, urejen sistem financiranja in boljše povezovanje s šolami in lokalno skupnostjo.

Z nivojem kompleksnega muzeja se je soočila skupina, ki je po vodstvom dr. Aleša Gačnika obiskala Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, si ogledala njegove zbirke (med njimi je tudi Arkova etnološka zbirka) in se pogovorila z direktorjem zavoda g. Stanetom Gradišnikom. V analizi zavoda, ki so jo opravili po metodi SWOT, so kot prednosti in priložnosti »muzeja« navedli dovolj prostorov, raznolikost in številčnost zbirke, utečeno in dobro usposobljeno vodniško službo in ugodno lego, tudi s stališča turistične ponudbe Pohorja, kot slabosti pa slabo tehnično opremljenost in nepovezanost zbirke,

»Etmologi okrogle mize«, Lipje 29, junij 2001, fototeke MNZC

neustrezno zaščito in deponiranje predmetov ter njihovo sistematično obdelavo in celostno muzejsko ponudbo. Podarili in aktualizirali so povezovanje ljubiteljskega dela s strokovnim delom, prizadevanji in znanji etnološke muzeologije.

Malo šolo muzeologije smo zaokrožili z javno predstavitvijo omenjenih projektov ter podelitvijo potrdil udeležencem. Prejeli so jih Urška Dolenc, Katja Dolinar, Anja Serec, Jasna Simoneta, Alenka Čas, Dan Podjed, Nataša Jager, Katja Jerman. Meta Kordiš, Darja Kranjc, Lea Kužnik, Mojca Novak in Natalija Marovt.

Vizija

Dolgoročna vizija Male šole muzeologije je vsekakor izpopolnjevanje programov na področju izobraževanja muzeologije, njihovo dopolnjevanje z nekaterimi univerzitetnimi programi oziroma programi višjih in visokih šol, sodelovanje pri projektih s podobno vsebino, čvrsto strokovno mednarodno sodelovanje in splošno spoznavanje s kulturno dediščino in krepitev zavesti o njej, prilagajanje potrebam in povpraševanju na terenu in praksi. Na zadnji poudarek želim navezati potrebo po aktualnem in nujnem izobraževanju v krogih »ljubiteljskega muzejstva« oziroma lastnikov (zasebni zbiratelji, različna kulturna društva in lokalne skupnosti) različnih etnoloških, etnografskih in sorodnih zbirk ter razstav. Prav etnoloških/etnografskih muzejev in zbirk je na terenu največ, kar potrjuje, da je razvoj etnološke muzeologije in njene specifične metode nujen. Aktualnost teme potrjuje tudi smelo zastavljen projekt Slovenskega etnografskega muzeja in Slovenskega etnološkega društva z naslovom *Evidentiranje neobdelanih in neobjavljenih etnoloških in sorodnih zbirk, ki se hranijo izven pristojnih muzejskih zbirk* ter oblikovanje priročnika z osnovnimi navodili za pravilno ravnanje z etnološko premično dediščino. S tako zbranim gradivom bomo dosegli pregled nad tovrstnimi zbirkami, še vedno pa so odprta vprašanja strokovne obdelave teh zbirk, ustrezne muzejske ponudbe ter nujnosti trajnega medsebojnega sodelovanja, vsaj na svetovalnem nivoju.

Prav gotovo vsi stremimo k vsestranski kvalitetni etnološki ponudbi, zato menim, da je razmišljanje o določenih oblikah izobraževanja tudi med »nemuzejci« več kot primerno. Zato naj bi eden izmed programov prihodnje šole obsegal ravno

vsebine, s katerimi bi udeleženci dobili vpogled v slovenski muzejski prostor in osvojili osnove ravnanja z muzejskimi predmeti.

